

ÇARŞAMBA HACI YILMAZ YILMAZ REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ'NDEN

YANKI

8. SAYI

AİLE İÇİ İLETİŞİM

EKİM, 2023

Çay Mah. Prof. Naci Şensoy Cad. No:5 Kat:5 Çarşamba/SAMSUN

<http://carsambaram.meb.k12.tr>

0362 833 16 60

963763@meb.k12.tr

carsambahyram

ETKİLİ AİLE İLETİŞİMİ

***İnsanlar arası etkili iletişimin var olması; toplumsal bağı,aidiyet duygusunu,psikolojik sağlamlığı,doğru iletişim kurmayı ,sevgi saygı bağının güçlenmesi gibi bir çok olumlu sonuçları oluşturmaktadır**

***Bu olumlu sonuçların aile içinde var olması ise sağlıklı aile yapısını,doğru ebeveyn-çocuk ilişkisini ve güçlü aile yapısını sağlamaktadır**

***Özellikle çocukların gelişim dönemlerinde kurulan sağlıklı aile içi iletişim, ilerleyen yaşlarda onların iletişim becerilerine ,akademik, sosyal ve duygusal gelişmelerin de çocuklara olumlu katkı sağlamaktadır. Yapılan araştırmalar ailedeki iletişim güçlendikçe çocukların da hem psikolojik ve akademik hem de sosyal olarak güçlendiğini ortaya koymuştur.**

***İyi bir iletişimin gerçekleştiği aile ortamında çocuklar daha özerk ve bağımsız bir kişilik geliştirirler. Düşünme, düşünce ve duygularını açıklama özgürlüğü ve alışkanlığı kazanırlar. Kısaca bağımsız birey olma yolunda olumlu tecrübeler kazanırlar.**

***İletişim doğru bir şekilde sağlandığında insanlar karşısındaki duygu ve düşüncelerini anlayabilir hale gelir. Bu nedenle etkili iletişim sadece kendini ifade etmekten değil, aynı zamanda söylenenleri de dinleyebilmekten geçer.**

O halde diyebiliriz ki; Aile tutumlarının çocuklar üzerinde etkisi oldukça fazladır çünkü; Etkili bir iletişim, aile üyelerinin karşılıklı olarak birbirlerinin düşünce ve duygularını anlamalarını sağlar, işbirliği, yardımlaşma ve paylaşma davranışlarına yol açar, çocukların gelişmesi için uygun bir ortam oluşmasını sağlar.

ANNE BABA TUTUMLARI

OLUMSUZ AİLE TUTUMLARI

AŞIRI KORUYUCU ANNE-BABA TUTUMU

AŞIRI BASKICI VE OTORİTER

ANNE -BABA TUTUMU

AŞIRI HOŞGÖRÜLÜ ANNE-BABA TUTUMU

MÜKEMMELİYETÇİ ANNE-BABA TUTUMU

TUTARSIZ ANNE-BABA TUTUMU

AŞIRI KORUYUCU TUTUM

Bu aileler de anne-babalar çocuğa gereğinden fazla özen gösterip onu denetim altında tutarlar. Çocuğun başına kötü şeyler gelir diye kendi başına bir şeyler yapmasına izin vermezler.

Çocuğun tüm ihtiyaçları büyükleri tarafından karşılanmaya çalışılır ve çocukların kendi deneyimleri yoluyla öğrenmeleri engellenir.

BU TARZ ANNE-BABA TUTUMUNDA ÇOCUK

Özgüven duygusu geliştiremez.
Kendi başına bir şey yapamaz, yapabileceğine inanmaz
dolayısıyla huzursuz ve kaygılı olur.
Anne-babaya bağımlı olur.
Sorumluluk duygusu, bilinci gelişemez.
İçe dönük ya da saldırgan olur.
Davranış bozukluğu (tırnak yeme, kekemelik, okul fobisi,
yalan vb.) görülür

AŞIRI BASKICI-OTORİTER TUTUM

Otoriter tutumda çocukların kişilik özellikleri, ilgi ve gereksinimleri dikkate alınmamaktadır. Katı bir disiplin anlayışı vardır.

Çocuğa açıklanmadan kurallar konulur ve bu kurallara kesinlikle uyulması istenir ve bu konuda anne-baba asla tartışma kabul etmez

Çocuğa hiç özgürlük tanınmaz.

Anlayışsız, katı bir tutum sergilenir.

Annenin babanın gözleri hep çocuğun üstündedir.

Böyle bir tutum içerisinde çocuklar stresli, tedirgin, huzursuz ve kendine güvenmeyen biri olarak yetişir

BU TARZ ANNE-BABA TUTUMUNDA ÇOCUK

Çocuğun kendine güven duygusu oluşmaz.

Yaratıcılık engellenir.

Hata yapanlar mutlaka cezalandırılmalıdır görüşünü benimserler.

En küçük bir hatada bile hoşgörülerini olmayabilir.

Okul yaşamlarında fazla başarılı olamazlar.

Anne-babalarının (veya bir otoritenin) olmadığı ortamlarda kendilerini boşlukta hissederler ve bir otorite bulma arayışı içine girerler.

Kendini duygularını ifade edememe ,içine kapanıklık, güvensizlik ,saldırganlık ve davranış sorunlarına neden olur

AŞIRI HOŞGÖRÜLÜ – TAVİZKAR TUTUM

Denetimin düşük, tepkiselliğin yüksek olduğu bir tutumdur. Saldırgan tutumlar dahil çocuğun her tür davranışları hoşgörü ile karşılanır.

Davranışlara sınır çekilmez ve yaptırım uygulanmaz.

Anne babaların bu aşırı hoşgörümlü tutumları çocuğun onlara hükmetmesine ve çok az saygı göstermesine neden olur ve Toplumun kendilerine vermediği hakları kendisine veren çocuk içinde bulunduğu grubun veya okulun kurallarına uymada güçlük çeker

BU TARZ ANNE-BABA TUTUMUNDA ÇOCUK

Her istediğini yaptırmayı alışkanlık haline getirir.

Kural tanımaz.

Ev dışındaki kurallarla karşılaşınca hayal kırıklığına uğrar.

Her istediği olmadığı için arkadaşlarına uyum sağlamakta güçlük çeker.

Anne-babasına hükmeder ve onlara çok az saygı gösterir.

Bencil ve şımarık olur.

Başkaldırıcı olur ve toplum dışı davranışlar sergiler.

Doyumsuz olur.

MÜKEMMELLİYETÇİ TUTUM

Bu anne – babaları memnun etmek, çocuklar için oldukça zordur.

Çocuk çırpınıp çabaladıkça anne – baba daha fazlasını
(en mükemmelini) ister.

Anne – babadaki mükemmeliyetçilik sadece çocuğa yönelik değil tüm aile yaşantısında kendini gösterir (düzenli, titiz, katı, kuralcı vb.)

Zamanla çocuk aşırı kaygı stres tedirginlik hayal kırıklığı gibi duygular yaşamaya başlar. Tırnak yeme kekemelik, alt ıslatma gibi davranış sorunlarıyla kendini ifade etmeye çalışır.

TUTARSIZ TUTUM

Çocuğun yaptığı bir davranış bazen çok sert bir tepki alabilirken, bazen de çok olumlu karşılanabilmektedir.

Anne ve babanın davranışları arasında tutarsızlıklar görülebilir.

Tüm çocuklara eşit davranmaz, ayırım yaparlar.

Kız ve erkek çocuğa cinsiyetine göre farklı davranırlar.

Çocuk hangi davranışı, nerede?, nasıl?, ne zaman? yapacağı konusunda bocalar.

"Bu davranışı yaparak nasıl cezadan kurtulurum?" şeklinde bir teknik geliştirir.

•Çocuk nasıl davranacağını bilmez.

3.sayfa

OLUMLU AİLE TUTUMU

DEMOKRATİK TUTUM

Çocuklarını seven ve benimseyen, ilişkileri sevgi ve saygıya dayanan, sorunları konuşup danışarak çözümlleyen anne-baba tutumudur.

Bu tutuma sahip anne-babalar, çocuklarına karşı hoşgörü sahibi, çocuklarını destekleyen, bazı sınırlamalar dışında isteklerini diledikleri biçimde gerçekleştirmelerine izin veren ebeveynlerdir.

Çocuk ayrı bir birey olarak kabul edilir.
Anne baba çocuğu koşulsuz kabul eder.
Çocuğa sevgi ile yaklaşır ve onu sevdiklerini davranışlarıyla gösterirler.

BU TARZ ANNE-BABA TUTUMU ÇOCUKLARDA
Ailede gerginlik yerine, ılımlı, sıcak bir hava vardır.

Çocuklara söz hakkı tanınmıştır.

Ailede belli kurallar vardır. Ancak, bu kurallar dayakla, baskıyla, korkutmayla sürdürülmez; gönüllü benimsenmesi söz konusudur.

Çocuk sorumluluk duygusu kazanır.

Bu tutuma sahip anne babalar, çocuklarını herhangi bir karşılık beklemeden içten ve derinden bir duyguyla severler.

Çocuklarının davranışlarını ilgi ve anlayışla izleyip, kendi ayakları üzerinde durabilecek şekilde yetiştirirler.

AİLELERE ÖNERİLER

Ne Yapalım-Nasıl Yapalım?

ETKİN DİNLEME

Anne-baba çocuğu etkin dinleyerek çocuğun duygularını dile getirmesine, kendini ifade etmesine destek olursa çocuk da onu dinleyen kişinin onun duygularını kabul ettiğini hisseder. Etkin dinleme, anlatılanların basit bir tekrarı, anlatılanların duyulduğuna ilişkin bir mesaj, anlatılanları özetleme, duyguları dile getirme şeklinde gerçekleşmektedir. Etkin dinleme çocuğunuzu kendi kendine dűřünmeye, sorununu kendi tanımlamaya, bu soruna ait çözümlerini bulmaya yönlendirir.

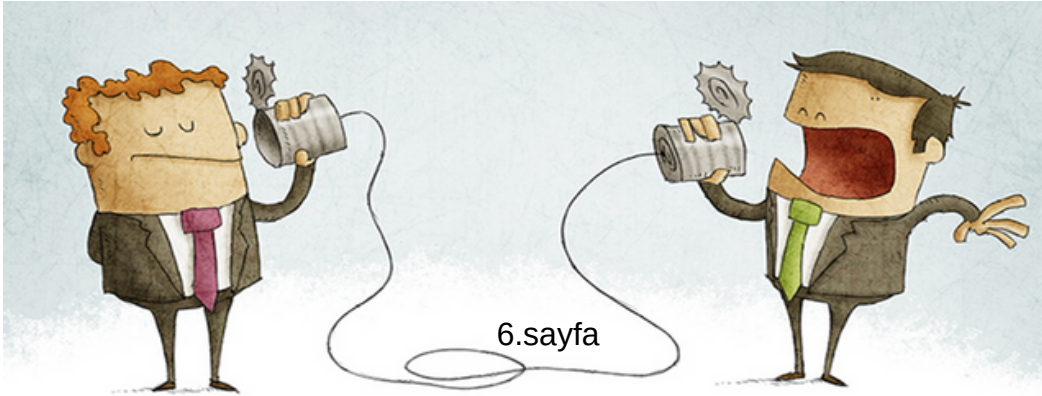

Dinlendięini gören çocuk kabul edildięini, dolayısıyla sevildięini dűřünecek ve size daha çok deęer verecektir

Ne Yapalım-Nasıl Yapalım?

BEN DİLİ/SEN DİLİ

Çocuğun olumsuz davranışları ya da sözleri anne babada hoşnutsuzluk, kızgınlık gibi duygular yaratabilir. Bu duygular karşısında genellikle aniden ve sözel olarak şöyle ifade ederler: "Ne laf anlamaz çocuksun!", "Sana bin kere söyledim!", "Neden dikkat etmiyorsun?" Burada kullanılan ifade çocuğa yönelik Sen Mesajı - Sen Dili iletişimi engeller ve genellikle kızgınlık ifadesi için kullanılır. Sen dili mesajlarının odak noktası karşı taraftaki kişidir.

Ben Dili - Ben Mesajı ise anne-babanın çocuğun olumsuz davranışı sırasında yaşamakta olduğu etki ve duyguları açıklayan bir ifadedir. "Neden böyle yaptın?" yerine "Bu davranışına çok üzüldüm." gibi... Kızgınlık ve öfke birikimlerini önler. "Ben" mesajı, karşımızdakinin savunmaya geçmesini, öfkeyle karşılık vermesini, konuşmaktan kaçınmasını engelleyebilir ve onun suçlanmadan kendini gözden geçirmesine olanak tanır. Çocukla ve ergenle sözel iletişimde sen dili yerine ben dilini kullanmak etkili iletişim açısından önemli bir yer tutar.

Ne Yapalım-Nasıl Yapalım?

SAYGI DUYMAK VE DOĞAL DAVRANMAK

Karşımızdaki kişilere saygı duymak onların varlığını kabul etmek, önemli ve değerli olduklarını hissettirmek, olduğu gibi benimsemek anlamını taşır.

Abartıdan uzak, doğal davranmanız çocuğunuzun gözünde sizi daha güvenilir yapacak ve sözleriniz daha etkili olacaktır.

EMPATİ KURMAK

İletişimin belki de en önemli ögesidir. Bir anlamda, dış dünyayı karşımızdaki kişinin penceresinden görmeye çalışmaktır. Kurulan bu duygu ortaklığı, iletişimi güçlü kılar.

Örneğin; çocuk oynarken oyuncacı kırıldığında "üzülecek ne var?" diyeceğimize oyuncacın çocuğumuz için ne kadar kıymetli olduğunu anladığımızı ifade eden cümleler kurabiliriz. "oyuncacını çok sevdiğini ve buna çok üzüldüğünü anlıyorum" gibi

İLETİŞİM ENGELLERİ

EMİR VERMEK, YÖNLENDİRMEK: "Doğru odana git.", "Gürültüyü kes.",
Bu iletiler gence kabul edilmediği, duygu ve gereksinimlerinin önemli olmadığı mesajını verir.

UYARMAK, GÖZDAĞI VERMEK: "Zayıf not alırsan görüşeceğiz.", "Bunu yaparsan pişman olursun." Bu iletiler gençte düşmanlık ve küskünlük yaratır.

AD TAKMAK, ALAY ETMEK, UTANDIRMAK: " Aptallık etme.", "Sulu göz.". Bu tür iletiler gençlerin benlik tanımı üzerinde yıkıcı etki yapar. Onlarda değersiz olduğu ve sevilmediği duygusunu oluşturur.

YARGILAMAK, ELEŞTİRMEK, SUÇLAMAK: "Çok dikkatsizsin."
"Haksızsın.", "Yalan söylüyorsun." Bu iletiler gençlerin kendilerini yetersiz, değersiz, aşağılanmış ve kötü hissetmelerine yol açar. Bu gençler bir süre sonra duygularını ve yaptıklarını gizlemeye çalışırlar.

SORGULAMAK: " Ne yaptın?", "Nasıl yaptın?", " Hangi arkadaşın?",
"Ney yapacaksınız?" Bu sorular gence kendine güvenilmediği hissini verir.

AHLAK DERSİ VE ÖĞÜT VERMEK: " O sana uygun bir arkadaş değil.",
"Yaptıkların sana ve ailemize hiç yakışmıyor." Bu tür iletişimde otoritenin ve zorunlulukların gücü kişiye karşı kullanılır. "Yapmalısın, etmelisin" mesajlarını iletir ve bireyi karşı koymaya zorlar.

ÇOCUKLARIN DUYGULARINI YOK SAYMAK, REDDETMEK VEYA KÜÇÜMSEMEK: "
Üzüldüğün şeye bak.", "Not için ağlanırmı?" Bu tür iletişimde çocuk önemli değilim duygusu yaşar. Çocuklarımızın yaşadığı duyguları önemsemeli ve bu duygularla ilgili onlarla konuşmalıyız.

Aile içi iletişime önem verin. Ailece sohbetler yapın. Birbirinizin duygu ve düşüncelerine saygı gösterin. Çocuklarınızla aranızda iletişim engelleri koymayın.

Yararlanılan Kaynaklar:

Kocaeli Milli Eğitim Müdürlüğü İletişim Becerileri Lise Sunumu

Rehberlikmerkezim.com

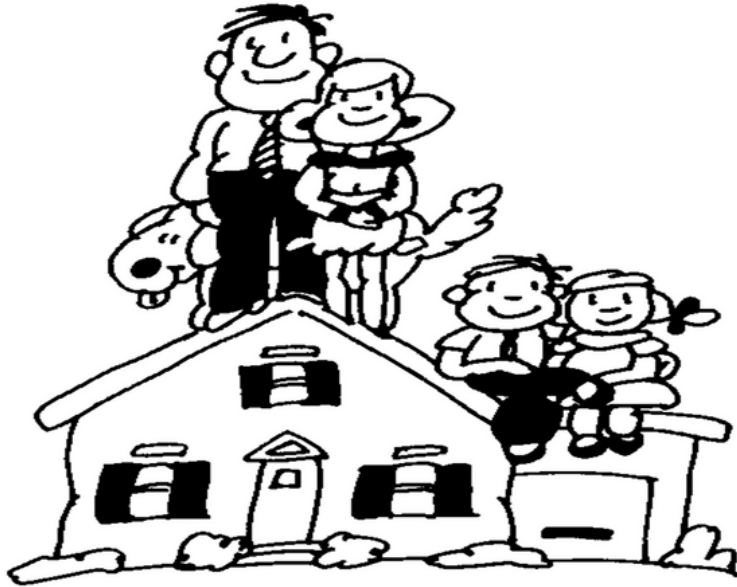
Anne-Baba ve Çocuğun Kişilik Gelişimine Etkileri
www.rehberlikmerkezi.comAnne-Baba Tutumları

www.omuvakfıkoleji.k12tr okul_surecinde_velinin_rolü_anne_baba_tutumları

etkili-iletisimi-nisan-2017-37-591aa6efa416f.pdf
31113032_ANNE-BABA_TUTMLARI

Nevzer Erciş İmam Hatip Ortaokulu aile içi iletişim

08160753_yaygın_anne_baba_tutumları
28123450_iletişimbecerilersunumu.pptx

BÜLTEN YÖNETİCİSİ

Emine SEVİLMİŞ

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri
Bölüm Başkanı

EDİTÖR

Sibel ÇEVİKKOL

Psikolojik Danışman